

Yrkesmobilitet på den svenska arbetsmarknaden

En analys av olika yrkesgruppers förutsättningar för rörlighet

© Arbetsförmedlingen
Författare: John Andersson och Sofia Törneke
Datum: 2022-01-17
Diarienummer: dnr Af-2020/0043 1262
Arbetsförmedlingen analys 2022:1

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	5
2 Kunskapsläget om yrkesmobilitet	6
2.1 Faktorer som påverkar yrkesmobilitet	7
3 Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex	7
3.1 Komponenter	8
3.1.1 Komponenter som beskriver genomsnittliga egenskaper hos anställda i ursprungsycket (utbud)	8
3.1.2 Komponenter som beskriver ursprungsykets koppling till målyrken och deras arbetsmarknad (efterfrågan)	9
3.2 Exempel på hur Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex beräknas	11
3.2.1 Exempel ett: <i>Designer inom spel och digitala medier</i>	11
3.2.2 Exempel två: <i>Processoperatörer, papper och pappersmassa</i>	12
4 Resultat	13
4.1 När är låg yrkesmobilitet ett problem?	15
4.1.1 Yrken med flera riskfaktorer	15
5 Slutsatser och rekommendationer	17
6 Källförteckning	19
7 Appendix	20

Sammanfattning

Svensk arbetsmarknad genomgår strukturella förändringar som påskyndats av den pågående pandemin. Dessa förändringar gör att efterfrågan på arbetskraft minskar i vissa yrken medan den ökar i andra. Att byta yrke är ett av flera möjliga sätt för anställda i yrken med en nedåtgående efterfrågan på arbetskraft att minska risken att bli arbetslösa. Men olika grupper har olika möjligheter att byta yrke. I den här rapporten tar vi fram ett index, Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex, som ska svara på frågan: "Hur goda förutsättningar i genomsnitt har anställda inom ett visst yrke att vid behov byta yrke utan att behöva vidareutbilda sig?" Analysen visar att anställda i yrken inom Data/IT, Pedagogiskt arbete och Socialt arbete har störst förutsättningar för yrkesmobilitet. Minst förutsättningar för yrkesmobilitet har anställda inom yrkesområdena Transport, Tillverkningsarbete samt Installation, drift och underhåll. Vi använder sedan resultaten från indexet för att identifiera yrkesgrupper där arbetsmarknadsläget i det nuvarande yrket är svagt samtidigt som de har små möjligheter att byta yrke utan att behöva vidareutbilda sig. Vi bedömer att anställda i dessa yrken därför kan befinna sig i en riskzon för arbetslöshet och att resurser för kompetensutveckling och utbildning bör riktas mot dessa yrkesgrupper. De yrkesgrupper som utifrån vår analys löper störst risk är: *Kontorsassistenter och sekreterare, Handpaketerare, Maskinoperatörer inom livsmedelsindustri, pappersvaruindustri, plast- och gummiindustri och påfyllning, packning och märkning, Montörer av metall-, gummi- och plastprodukter, Tryckare och prepressstekniker, Budbilsförare samt Taxiförare.*

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Begreppet mobilitet används ofta för att beskriva rörlighet på arbetsmarknaden. Det kan syfta på geografisk mobilitet, det vill säga att flytta eller pendla för att kunna ta ett arbete på en annan ort än bostadsorten. Det kan också handla om yrkesmässig mobilitet, det vill säga att byta yrke. Den här rapporten fokuserar på det senare. Mobilitet i form av ett yrkesbyte kan vara frivillig, till exempel för att prova något nytt eller förbättra arbetsvillkor som löner eller arbetstider. Men mobiliteten kan också vara mer eller mindre framtvungad på grund av att man blir uppsagd eller riskerar att bli det. Till exempel på grund av att den påskyndade strukturomvandlingen till följd av pandemin gör ens yrke mindre efterfrågat på arbetsmarknaden. Eller att yrket har förändrats och kräver andra kvalifikationer än tidigare.

Enligt Arbetsförmedlingens instruktion ska myndigheten utforma sin verksamhet så att den främjar geografisk- och yrkesmässig rörlighet på arbetsmarknaden.¹ Rörlighet anses normalt positivt då det antas korta arbetslöshetstiderna om arbetslösa är öppna för att ta jobb på andra orter eller inom andra yrken.

Om man ser till gruppnivå finns det tydliga användningsområden för analyser av yrkesgruppers förutsättningar för mobilitet. På en arbetsmarknad som genomgår strukturella förändringar kommer efterfrågan på arbetskraft minska i vissa yrken och öka i andra. Grupper av arbetssökande med liknande bakgrund riskerar då att bli arbetslösa samtidigt och kommer behöva ställa om för att ta jobb på andra delar av arbetsmarknaden. För att Arbetsförmedlingen och andra aktörer ska vara beredda att bidra med insatser krävs dels framåtsyftande analyser av vilka yrken som riskerar en mer konkurrensutsatt arbetsmarknad framöver och inom vilka yrken möjligheterna till jobb bedöms bli bättre. Detta görs redan idag genom Arbetsförmedlingens yrkesprognoser². Utöver det behövs dessutom kunskap om vilka individer som kan behöva hjälp i omställningen till nya yrken. För det senare kan ett index som beskriver förutsättningarna för rörlighet på yrkesnivå komma till användning. Att vid behov kunna ställa om till närliggande yrken eller branscher är ett sätt att både minska risken att bli uppsagd igen samtidigt som den redan förvärvade kompetensen kan användas.³

1.2 Syfte

I den här rapporten presenterar vi ett index som dels bygger på Arbetsförmedlingens yrkesprognoser och dels bygger på data över anställda i 177 yrken. Vi kallar det för ett **Yrkesmobilitetsindex** och det ska svara på frågan: ”Hur goda förutsättningar i

¹ Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen 3 §

² Se Arbetsförmedlingen 2021a eller <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssookande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/yrkesomraden>

³ Eriksson, Hane-Weijman och Henning, 2018

genomsnitt har anställda inom ett visst yrke att vid behov byta yrke utan att behöva vidareutbilda sig?” Vi försöker alltså fånga olika yrkesgruppers förutsättningar för yrkesmobilitet. Vårt yrkesmobilitetsindex är inspirerat av ett index som togs fram år 2020 i samarbete med McKinsey & Company och McKinsey Global Institute men har vidareutvecklats av Arbetsförmedlingen.

Indexet lyfter fram aspekter som inte helt täcks av Arbetsförmedlingens befintliga analyser. Exempel på sådana aspekter är ålders- och utbildningsstrukturer i yrken, vilket har visat sig ha samband med mobilitet samt huruvida det finns liknande yrken med bättre framtidsutsikter än inom de yrken där antal anställda ser ut att minska. En annan aspekt är i vilken utsträckning anställda inom ett yrke har färdigheter som kan antas bli allt viktigare på framtidens arbetsmarknad. Ett viktigt användningsområde för indexet är att det kan bidra till att identifiera yrkesgrupper som kan behöva stöd i form av kompetensutveckling eller att ställa om till andra yrken. Rapporten avslutas med en sådan analys där vi identifierar ett antal yrken där de anställda i genomsnitt har små förutsättningar för yrkesmobilitet samtidigt som arbetsmarknaden i deras nuvarande yrke är svag.

2 Kunskapsläget om yrkesmobilitet

Hur hög den yrkesmässiga mobiliteten är i Sverige beror på vilken definition man använder. Ibland fokuserar studier på viljan till mobilitet, och ibland på realiserad mobilitet i form av faktiskt genomförda yrkesbyten. En begränsning med att studera dessa två definitioner av mobilitet är att man ofta inte vet vad rörligheten beror på. Är den ett tecken på faktisk flexibilitet och många möjligheter eller snarare ett uttryck för en utsatt ställning på arbetsmarknaden? I den här rapporten väljer vi därför ett tredje angreppssätt. Vi vill beskriva olika yrkesgruppers förutsättningar att vid behov byta yrke baserat på ett antal olika faktorer, det vill säga ett slags potentiell mobilitet. Här nedan redogörs kort för den kunskap som finns om yrkesmobilitet i Sverige och som är relevant som bakgrund till den här rapporten och indexet.

Sverige har en relativt hög yrkesrörlighet. Bachmann, Bechara och Vonnahme (2020) har uppskattat att sannolikheten att en person mellan 18 och 65 år som är anställd två på varandra efterföljande år gör ett yrkesbyte⁴ mellan dessa två år till 7,8 procent i Sverige. Det var den högsta sannolikheten bland de 27 europeiska länder som ingick i studien. Genomsnittet bland samtliga länder var cirka 3 procent. Den höga sannolikheten för yrkesbyten i Sverige förklaras enligt studien till stor del av ett högt antal jobbyten (ett byte av anställning, oavsett om man även byter yrke). Med andra ord sticker Sverige inte ut sett till andelen yrkesbyten i förhållande till jobbyten, utan snarare för att mobiliteten både inom och mellan yrken är relativt hög jämfört med övriga europeiska länder. Att rörligheten i termer av jobbyten, men även geografisk rörlighet, är hög i ett internationellt perspektiv har även konstaterats av exempelvis Andersson och Tegsjö (2006).

---

⁴ Som yrkesbyte räknas ett byte till en annan ISCO-2 kod givet att personen också bytt jobb.

I Arbetsförmedlingens lämnatundersökning som riktar sig till personer som skrivit ut sig från Arbetsförmedlingen för att de fått ett arbete⁵ anger hela 40 procent att den nya anställningen är i ett annat yrke än det de hade innan arbetslöshetsperioden.

2.1 Faktorer som påverkar yrkesmobilitet

För att konstruera ett index som ska beskriva anställda i olika yrkens förutsättningar för mobilitet är det viktigt med kunskap om vad som påverkar mobilitet på individuell nivå. Detta eftersom olika yrken har olika sammansättning av anställda när det gäller sådana egenskaper som kan påverka mobilitet. Bachman, Bechara och Vonnahme (2020) finner att sannolikheten att frivilligt byta yrke minskar med ålder och ökar med utbildningsnivå. Att en högre ålder har ett samband med minskad mobilitet bekräftas även av Eriksson, Hane-Weijman och Henning (2018) som studerar mobilitet och sysselsättningsutveckling för anställda som blev uppsagda i stora nedläggningar mellan 1990 och 2005 i Sverige. I den studien undersöker man dock mobilitet mellan branscher och inte yrken. Att högre ålder har ett samband med minskad yrkesmobilitet tros enligt båda studierna bero på att den yrkesspecifika kunskapen ökar med ålder vilket både gör en mer attraktiv i det nuvarande yrket och kan öka transaktionskostnaden för att byta yrke (till exempel i termer av en lägre lön relativt det nuvarande yrket). Det är också väldokumenterat att det förekommer diskriminering av äldre på arbetsmarknaden⁶ vilket bör försvåra rörligheten för denna grupp.

I den sistnämnda studien lyfter författarna upp vikten av att inte bara studera individfaktorer (det vill säga utbudssidan) utan även efterfrågan, när omställningsförmågan hos uppsagda arbetare ska studeras. Detta bedömer vi gäller även analyser av förutsättningar för yrkesmobilitet vilket vi kommer att utveckla i nästa kapitel.

3 Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex

Förutsättningarna för att vid behov byta yrke kan påverkas av både individfaktorer på utbudssidan samt hur efterfrågan ser ut. I indexet ingår därför både komponenter som beskriver egenskaper hos anställda i yrket och komponenter som beskriver efterfrågan för yrkena. Vi kommer använda begreppet ”ursprungsyрке” för att beteckna det yrke som en person lämnar för att byta till ett ”målyrke”. Målyrkena är den potentiella nya arbetsmarknaden som anställda i ursprungsyrken kan byta till.

Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex består av sju komponenter varav de första fyra beskriver de anställda i ursprungsyrket (utbudet) och de sista tre efterfrågan.

---

⁵ Arbete kan här avse både tillsvidare- och tidsbegränsade anställningar. Även anställningar som omfattas av subventioner avses.

⁶ Se rapporten *Påverkar arbetssökandes ålder och kön chansen att få svar på jobbansökan? – Resultat från ett fältexperiment*, IFAU rapport 2017:8. och *Den svenska arbetsmarknaden och dess utmaningar*, IFAU rapport 2017:5.

Komponenter i yrkesmobilitetsindex

- Utbildningsnivå i ursprungsycket
- Åldersstruktur i ursprungsycket
- Grundläggande färdigheter hos anställda i ursprungsycket
- Problemlösningsförmåga med hjälp av informationsteknologi hos anställda i ursprungsycket
- Yrkesprognos för målyrken
- Automatiseringsgrad för målyrken
- Storlek på arbetsmarknaden för målyrken

Nedan presenteras kort komponenterna och hur och varför vi bedömer att de påverkar förutsättningarna för yrkesmobilitet. Indexet presenteras för de yrken som Arbetsförmedlingen i dagsläget gör yrkesprognoser för och dessa utgår från SSYK-strukturen⁷.

3.1 Komponenter

Komponenterna baseras på statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser samt data från OECD. Alla komponenter har standardiserats för att vara jämförbara med varandra.

3.1.1 Komponenter som beskriver genomsnittliga egenskaper hos anställda i ursprungsycket (utbud)

Utbildningsnivå i ursprungsycket

Bachman, Bechara och Vonnahme (2020) hittar ett samband mellan en högre utbildningsnivå och en ökad benägenhet att frivilligt byta yrke när de anställda delas upp i tre utbildningsnivåer (låg, medel och hög). Samtidigt innebär en mycket hög utbildningsnivå i många fall en specialisering och en investering i det eller de yrken som utbildningen kvalificerar en för vilket kan öka transaktionskostnaden för att byta yrke. Vi antar därför att sambandet inte är helt linjärt utan att de allra högsta utbildningsnivåerna (doktorsutbildning och högre) ger något lägre förutsättningar för yrkesmobilitet jämfört med den näst högsta utbildningsgruppen (de med en eftergymnasial utbildning på minst tre år som vi antar har bäst förutsättningar för mobilitet). Komponenten baseras på data från SCB:s RAMS⁸ över förvärvsarbetare och dessa individers utbildningsnivå, SUN⁹, vilket går att koppla till yrkestillhörighet.

---

⁷ Standard för svensk yrkesklassificering som administreras av SCB.

⁸ Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik

⁹ Svensk utbildningsnomenklatur

Åldersstruktur i ursprungsyrket

Det finns ett samband mellan högre ålder och minskad mobilitet. Vi har antagit att personer till och med 44 år har den högsta yrkesmobiliteten varefter det sker en liten minskning. För personer över 55 antar vi att förutsättningarna för yrkesmobilitet sjunkit ytterligare. Komponenten baseras på data från SCB:s RAMS över förvärvsarbetare och dessa individers ålder vilket går att koppla till yrkestillhörighet.

Grundläggande färdigheter samt problemlösningsförmåga med hjälp av dator hos anställda i ursprungsyrket

Att byta yrke innebär att man behöver lära sig nya färdigheter vilket i sin tur underlättas av att man besitter grundläggande kunskaper. Dessutom kräver allt fler yrken framöver att de anställda har grundläggande digitala färdigheter.¹⁰ Vi har därför konstruerat två komponenter med hjälp av den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter (PIAAC¹¹) som finns redovisad på yrkesnivå i form av ISCO¹² nivå 2 vilket vi översatt till SSYK nivå 4. Det innebär att yrkena får ett genomsnitt av hela ISCO-gruppens resultat vilket gör dessa komponenter lite trubbigare än de som finns redovisade direkt på SSYK nivå 4.

Den ena komponenten mäter en kombination av läs- och räknefärdigheter (grundläggande färdigheter) och den andra problemlösningsförmåga med hjälp av dator. För båda komponenterna antar vi ett linjärt samband med förutsättningarna för yrkesmobilitet, det vill säga, ju högre poäng yrkesgruppen hade i mätningen desto bättre förutsättningar att vid behov byta yrke.

3.1.2 Komponenter som beskriver ursprungsyrkets koppling till målyrken och deras arbetsmarknad (efterfrågan)

För att kunna beskriva hur efterfrågan ser ut för den kompetens som anställda i ursprungsyrket har behöver man veta vilken som är deras potentiella nya arbetsmarknad. Det gör vi genom att skapa det vi valt att kalla "målyrken". Vi använder data från SCB för att beräkna förekomsten av yrkesbyten. Ett yrke blir ett målyrke om en tillräckligt hög andel bytt från ursprungs- till målyrket vilket vi antar tyder på en likhet i vilka kompetenser som efterfrågas inom yrkena.¹³ Eftersom syftet är att beskriva förutsättningarna för yrkesbyten som kan göras med befintlig kompetens, dvs. utan ett utbildningssteg emellan, har vi tittat på genomsnittligt antal byten från ett år till nästa under en fyraårsperiod (2014-2018).¹⁴ Vi har också

¹⁰ Arbetsförmedlingen 2021

¹¹ Från engelska namnet *Programme for International Assessment of Adult Competencies*. Undersökningen görs av OECD. Här <https://www.oecd.org/skills/piaac/> finns en närmare beskrivning samt möjlighet att ladda ner datat.

¹² International Standard Classification of Occupations. En internationell klassificering av yrken motsvarande svenska SSYK.

¹³ Vi ställer antalet yrkesbyten från ursprungsyrket till det potentiella målyrket i relation till storleken på ursprungsyrket och antalet yrkesbyten som gjorts totalt. De yrken som då relativt sett fått flest övergångar från respektive ursprungsyrke blir målyrken. För att ett yrke ska kunna bli ett målyrke har vi dragit en nedre gräns på minst tio yrkesbyten per år.

¹⁴ Vi har antagit att en individ som har fått förändrad yrkestillhörighet mellan två på varandra följande år faktiskt gjort ett yrkesbyte. Men eftersom SCBs yrkesregister bygger på uppgifter som rapporterats in från arbetsgivare kan det också vara så att de klassificerat en anställd med olika yrken trots att denne inte bytt anställning. Om analysen gjorts på individnivå hade vi betraktat detta som en felkälla men eftersom vi gör analysen på gruppnivå ser vi det som ett mindre problem. I den mån detta förekommer bör man dessutom kunna tolka det i sig som att i alla fall arbetsgivaren ser yrkena som mycket närliggande varandra.

exkluderat alla individer som var studenter. Det förekommer trots det att ett fåtal yrken får målyrken som kräver en annan utbildning än för ursprungsyrket. Det kan bero på att det finns en överlappning av vilka utbildningar man har i dessa yrken. Ett ursprungsyrke kan ha ett eller flera målyrken. Eftersom målyrkena skapas baserat på förekomsten av faktiska historiska yrkesbyten så kan vi inte identifiera ursprungs- och potentiella målyrken som liknar varandra sett till vilka kompetenser som krävs men där trots det inga eller mycket få yrkesbyten förekommit.

I nästa steg har vi valt ett antal mått som beskriver hur stark efterfrågan på arbetskraft i målyrkena är och bedöms bli framöver. Ju starkare arbetsmarknaden bedöms vara i målyrkena desto bättre förutsättningar har anställda i ursprungsyrket att vid behov göra ett yrkesbyte. Här väger vi alltså in framåtsyftande komponenter som inte bara speglar möjligheterna till ett yrkesbyte utan till viss del även hurvida mobiliteten är hållbar för individen. Ett yrkesbyte till ett målyrke där efterfrågan på arbetskraft i relation till utbudet bedöms bli fortsatt stark kan antas minska risken för framtida arbetslöshet.

Yrkesprognos för målyrken

Vi vill beskriva hur efterfrågan ser ut för den kompetens som de anställda i ursprungsyrket har. Därför har vi skapat en komponent som beskriver de genomsnittliga resultaten från Arbetsförmedlingens senaste yrkesprognoser för målyrkena. Yrkesprognoser som förutspår en starkare arbetsmarknad år 2022 i målyrket antas påverka förutsättningarna för yrkesmobilitet positivt för anställda i ursprungsyrket.

Automatiseringsgrad för målyrken

Arbetsförmedlingen har tillsammans med McKinsey gjort en prognos över automatisering på svensk arbetsmarknad fram till år 2030.¹⁵ Resultaten från prognosen används på samma sätt som yrkesprognosen för att indikera efterfrågan på arbetskraft i målyrkena.¹⁶ En lägre prognostiserad automatiseringsgrad i målyrket antas påverka förutsättningarna för mobilitet positivt eftersom det alla annat lika indikerar en fortsatt efterfrågan på arbetskraft i målyrket.

Storlek på arbetsmarknaden för målyrken

Eftersom, allt annat lika, en större potentiell arbetsmarknad sett till antal sysselsatta ger fler möjligheter till yrkesbyten har vi också konstruerat en komponent som speglar det totala antalet sysselsatta i målyrkena för varje ursprungsyrke.

---

¹⁵ Arbetsförmedlingen 2020

¹⁶ Yrkesprognoserna ska ge en heltäckande bild av konkurrenssituationen inom yrkena där effekterna av automatisering ingår. Men eftersom Arbetsförmedlingen fortfarande arbetar med att utveckla yrkesprognoserna så att de tar hänsyn till automatisering och digitalisering fullt ut har vi valt att ha med automatiseringsrisken som en separat komponent.

3.2 Exempel på hur Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex beräknas

I det här kapitlet presenteras statistik om komponenterna för alla yrken och två exempel på yrken som ingår i analysen och hur yrkesmobilitetsindex beräknats för dessa.

Alla komponenter har standardiserats för att de ska vara jämförbara med varandra. Det innebär att alla komponenter har räknats om till en skala med medelvärdet noll och standardavvikelsen ett. Ett värde över noll för en komponent innebär därför att yrkesgruppen har ett högre värde för komponenten än genomsnittet för alla yrken. Standardiseringen gör att relativa skillnader mellan olika värden behålls. Den innebär också att olika komponenter har olika min- och maxvärden. Tabell 1 redovisar min- respektive maxvärden för samtliga komponenter. Exempelvis innebär minvärdet -2,52 för komponenten Utbildningsnivå i ursprungsyrket att det yrke (*Pizzabagare*) som fick lägst värde för komponenten hade det standardiserade värdet -2,52.

Tabell 1. Min- och maxvärden för komponenterna för alla yrken

Komponent	Min	Max
Utbildningsnivå i ursprungsyrket	-2,52	1,62
Åldersstruktur i ursprungsyrket*	-3,04	2,76
Grundläggande färdigheter hos anställda i ursprungsyrket	-3,70	1,46
Problemlösningsförmåga med hjälp av dator hos anställda i ursprungsyrket	-1,75	1,86
Yrkesprognos för målyrken	-1,97	2,85
Automatiseringsgrad för målyrken*	-1,77	1,55
Storlek på arbetsmarknaden för målyrken	-1,76	3,92

* Notera att högre ålder och högre automatiseringsgrad ger lägre komponentvärden.

3.2.1 Exempel ett: *Designer inom spel och digitala medier*

Ett av yrkena som får ett högt yrkesmobilitetsindex är *Designer inom spel och digitala medier*. För att förklara det resultatet redogör vi här för hur yrkesgruppen ser ut utifrån de standardiserade värdena för de olika komponenterna.

Om vi börjar med de komponenter som beskriver egenskaper för *Designers inom spel och digitala medier* (utbudet) ser vi att de får de standardiserade värdena:

Utbildningsnivå i ursprungsyrket: 0,57, Åldersstruktur i ursprungsyrket: 2,70

Grundläggande färdigheter hos anställda i ursprungsyrket: 0,90 och

Problemlösningsförmåga med hjälp av dator hos anställda i ursprungsyrket: 1,48.

De är alltså betydligt yngre än övriga yrkesgrupper och tillhör en ISCO-grupp med tydligt högre förmåga att lösa problem med hjälp av datorer. De har även högre utbildningsnivå och tillhör en tillhör en ISCO-grupp som har något högre grundläggande färdigheter även om dessa komponenter ligger närmre genomsnittet.

Målyrken för *Designer inom spel och digitala medier* är: *Mjukvaru- och systemutvecklare, Grafisk formgivare* och *Utvecklare inom spel- och digitala media* vilka representerar efterfrågan. När man väger samman resultaten för dessa yrken ger de komponentvärdena: Yrkesprognos för målyrken: 1,24, Storlek på arbetsmarknaden för målyrken: -0,16, Automatiseringsprognos för målyrken: 0,99. Målyrkena har därmed en tydligt bättre yrkesprognos än genomsnittet och även en lägre prognosticerad automatiseringsgrad. Däremot är de något mindre yrken än genomsnittet sett till antal sysselsatta. När alla komponenter vägs samman¹⁷ och resultatet normaliseras (transformeras till en skala mellan 0-1) ger det ett yrkesmobilitetsindex på 0,92 vilket är det femte högsta värdet på indexet.

3.2.2 Exempel två: *Processoperatörer, papper och pappersmassa*

Ett av de yrken som får lägst värde på yrkesmobilitetsindex är *Processoperatörer inom papper och pappersmassa*. Här redogörs för de standardiserade värdena på de respektive komponenterna för dem:

Utbildningsnivå i ursprungsycket: -0,76, Åldersstruktur i ursprungsycket: -1,12, Grundläggande färdigheter hos anställda i ursprungsycket -0,51 och Problemlösningsförmåga med hjälp av dator: -0,83. Om man jämför det med tabell ett ser man att samtliga komponenter ligger under genomsnittet för de yrken som ingår i indexet men att ingen av dem ligger i nivå med de absolut lägsta värdena (minvärdena). Det innebär att *Processoperatörer inom papper och pappersmassa* har en relativt låg utbildningsnivå, hög åldersstruktur (relativt många i yrket är över 44 år jämfört med andra yrken) samtidigt som de jämfört med anställda i andra yrken har en sämre förmåga att lösa problem med hjälp av datorer och sämre läs- och räknefärdigheter.

Målyrken för *Processoperatörer inom papper och pappersmassa* är *Maskinoperatörer inom pappersvaruindustri* och *Operatörer inom sågverk, hyvleri och ytbehandling, trä*. Personer i den här yrkesgruppen byter alltså i hög utsträckning till närliggande yrken inom samma eller närliggande branscher. När man väger samman resultaten för dessa yrken ger de komponentvärdena: Yrkesprognos för målyrken: -0,77, Storlek på arbetsmarknaden för målyrken: -1,50, Automatiseringsprognos för målyrken: -1,77. *Processoperatörer inom papper och pappersmassa* byter alltså till yrken som har en sämre prognos vad gäller konkurrensen om jobben på ett års sikt, är relativt små och har den sammanvägt högsta prognostiserade automatiseringsgraden som uppmäts i indexet. Det sammanvägda och normaliserade¹⁸ yrkesmobilitetsindexet för *Processoperatörer inom papper och pappersmassa* blir 0,02 vilket är det näst lägsta värdet för indexet.

¹⁷ Sammanvägningen görs genom att vi tar medelvärdet av alla komponenter

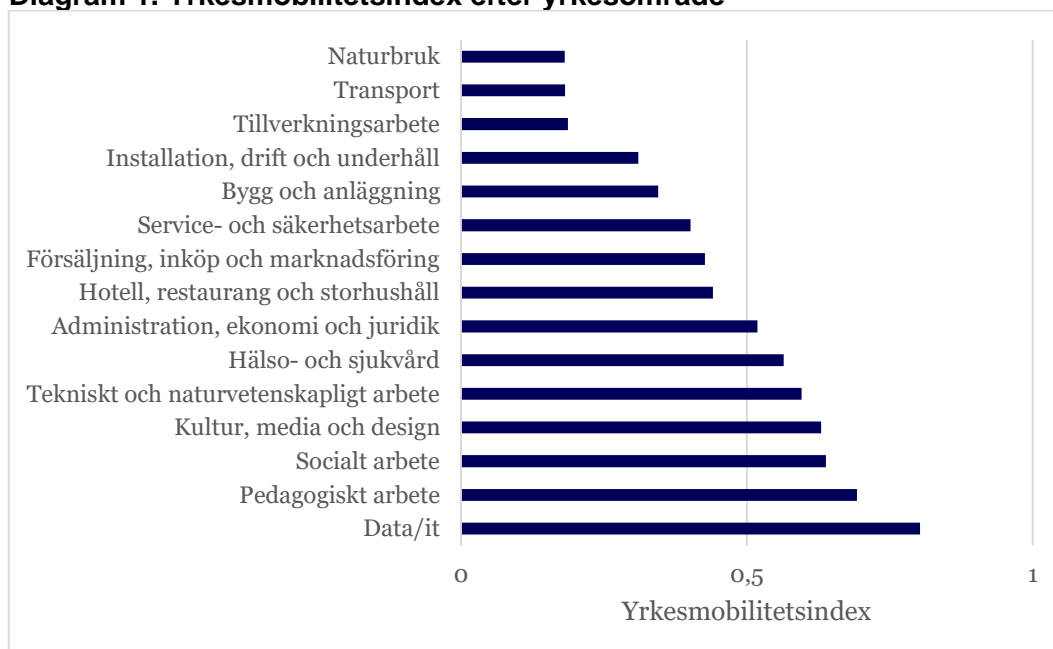
¹⁸ Transformerat till en skala mellan 0-1

4 Resultat

Här presenteras de huvudsakliga resultaten från yrkesmobilitetsindex (YMI). Indexet kan anta värden mellan 0-1. Vi har delat upp värdena på indexet i fem kategorier:

- *Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet ($1 \geq YMI \geq 0,8$)*
- *Stora förutsättningar för yrkesmobilitet ($0,8 > YMI \geq 0,6$)*
- *Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet ($0,6 > YMI \geq 0,4$)*
- *Små förutsättningar för yrkesmobilitet ($0,4 > YMI \geq 0,2$)*
- *Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet ($0,2 > YMI \geq 0$)*.

Diagram 1. Yrkesmobilitetsindex efter yrkesområde

När vi delar in yrkena efter yrkesområden som i diagram ett ser vi att yrken inom Data/IT i genomsnitt har högst yrkesmobilitetsindex följt av yrken inom Pedagogiskt arbete, Socialt arbete samt Kultur, media och design.

Naturbruk är det yrkesområde där de anställda har lägst förutsättningar för yrkesmobilitet. I yrkesområdet ingår dock endast *Odlare av trädgårds- och jordbruksväxter, frukt och bär* och *Trädgårdsanläggare*. Bedömningen ger därmed inte en bild av hela yrkesområdet.¹⁹ Andra yrkesområden med låga värden är Transport, Tillverkningsarbete samt Installation, drift och underhåll.

¹⁹ Detta beror på att Arbetsförmedlingen i prognosen för 2022 bara släppte yrkesprognoser för Odlare av trädgårds- och jordbruksväxter, frukt och bär och Trädgårdsanläggare varför vi inte har underlag för de andra yrkena inom området.

I tabell två presenteras yrkena som får lägst indexvärden. I appendix finns en lista med resultat för alla analyserade yrken. Där finns också en kort kommentar kring de yrken som får högst yrkesmobilitetsindex. Eftersom det är sämre förutsättningar för mobilitet som kan utgöra ett problem för individen och arbetsmarknaden kommer vi att fokusera på yrkena med lågt mobilitetsindex i den fortsatta analysen.

Tabell 2. Yrkesgrupper med mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet

Rang	Yrke	Yrkesområde
177	Operatörer inom sågverk, hyvleri och ytbehandling, trä	Tillverkningsarbete
176	Processoperatörer, papper och pappersmassa	Tillverkningsarbete
175	Löne- och personaladministratörer	Administration, ekonomi och juridik
174	Kontorsassistenter och sekreterare	Administration, ekonomi och juridik
173	Buss- och spårvagnsförare	Transport
172	Maskinoperatörer, pappersvaruindustri	Tillverkningsarbete
171	Odlare av trädgårds- och jordbruksväxter, frukt och bär	Naturbruk
170	Finmekaniker	Tillverkningsarbete
169	Fin-, inrednings- och möbelsnickare	Tillverkningsarbete
168	Lokförare	Transport
167	Budbilsförare	Transport
166	Speditörer och transportmäklare	Försäljning, inköp och marknadsföring
165	Maskinoperatörer, plast- och gummiindustri	Tillverkningsarbete
164	Taxiförare	Transport
163	Tryckare och prepress tekniker	Tillverkningsarbete
162	Brevbärare och postterminalarbetare	Transport
161	Montörer av elektrisk och elektronisk utrustning	Tillverkningsarbete
160	Maskinoperatörer, textil-, tvätt- och läderindustri	Tillverkningsarbete
159	Montörer av metall-, gummi- och plastprodukter	Tillverkningsarbete
158	Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter	Tillverkningsarbete
157	Handpaketerare	Tillverkningsarbete
156	Montörer av träprodukter	Tillverkningsarbete
155	Maskinoperatörer inom livsmedelsindustri	Tillverkningsarbete
154	Process och maskinoperatörer vid stål och metallverk	Tillverkningsarbete

Lägst förutsättningar för yrkesmobilitet får *Operatörer inom sågverk, hyvleri och ytbehandling, trä* följda av *Processoperatörer, papper och pappersmassa* och *Löne- och personaladministratörer*. På listan återfinns bland annat flera maskinoperatörs- och montörsyrken inom industrin, ett antal transportyrken samt ett par administrativa kontorsyrken som påverkats mycket av automatisering och digitalisering.

4.1 När är låg yrkesmobilitet ett problem?

Resultaten ovan beskriver olika yrkesgruppers förutsättningar att vid behov byta yrke. Många personer kommer dock aldrig behöva göra ett yrkesbyte om de inte själva väljer det eftersom arbetsmarknaden i det nuvarande yrket är relativt stark. Det handlar till exempel om *Buss- och spårvagnsförare*, *Finmekaniker* och *Lokförare*, där yrkesgruppen får ett lågt mobilitetsindex men arbetsmarknaden inom yrket är relativt stark baserat på arbetslöshetsrisken och våra yrkesprognoser. För de grupperna spelar förutsättningarna för yrkesmobilitet mindre roll. Det är framför allt för de individer som i dagsläget befinner sig inom yrken med en sviktande arbetsmarknad som yrkesmobiliteten blir viktig. Att ha stora förutsättningar för yrkesmobilitet kan beskrivas som en möjlighet till omställning²⁰ som kan användas för att minska risken för arbetslöshet. Att ha sämre förutsättningar för yrkesmobilitet kan då å andra sidan innebära en risk för anställda i yrken där risken att drabbas av uppsägningar är stor.

4.1.1 Yrken med flera riskfaktorer

För att illustrera vilka yrkesgrupper som kan vara i en sådan riskzon så har vi undersökt vilka yrken med sämre förutsättningar för yrkesmobilitet (Mycket små eller Små förutsättningar för yrkesmobilitet) som även har en relativt hög andel som lämnar yrket för arbetslöshet samt en yrkesprognos som bedömer att möjligheterna till jobb på fem års sikt kommer att vara små till medelsmå²¹. Yrkena är uppdelade i två kategorier (Yrken med höga riskfaktorer och Yrken med medelhöga riskfaktorer) efter hur lågt yrkesmobilitetsindex de har och hur hög andel som lämnat yrket för arbetslöshet mellan 2014-2018²². Dessa yrken presenteras i tabell tre.

---

²⁰ Andra omställningsmöjligheter kan vara geografisk mobilitet, dvs att flytta eller pendla dit arbetsmarknaden i yrket är bättre, att kompetensutveckla sig inom yrket eller att utbilda sig mot ett nytt yrke.

²¹ Det resultat som beskriver störst konkurrens om jobben på fem års sikt.

²² Siffrorna baseras på SCBs RAMS där 2018 är det senaste året som inte innehåller ett tidsseriebrott.

Tabell 3. Yrken med flera riskfaktorer

Yrke	Yrkesområde	Antal sysselsatta*
Yrken med höga riskfaktorer		
Kontorsassistenter och sekreterare	Administration, ekonomi, juridik	75 200
Handpaketerare	Tillverkningsarbete	10 300
Maskinoperatörer inom livsmedelsindustri	Tillverkningsarbete	15 700
Maskinoperatörer, pappersvaruindustri	Tillverkningsarbete	3 400
Maskinoperatörer, plast- och gummiindustri	Tillverkningsarbete	10 900
Maskinoperatörer, påfyllning, packning och märkning	Tillverkningsarbete	4 600
Montörer av metall-, gummi- och plastprodukter	Tillverkningsarbete	15 600
Tryckare och prepresstekniker	Tillverkningsarbete	6 400
Budbilsförare	Transport	9 300
Taxiförare	Transport	15 800
Yrken med medelhöga riskfaktorer		
Ekonomiassistenter	Administration, ekonomi, juridik	41 300
Kontorsreceptionister	Administration, ekonomi, juridik	13 900
Ställningsbyggare	Bygg och anläggning	3 500
Apotekstekniker	Försäljning, inköp, marknadsföring	4 500
Kassapersonal	Försäljning, inköp, marknadsföring	12 700
Marknads- och försäljningsassistenter	Försäljning, inköp, marknadsföring	12 300
Bagare och konditorer	Tillverkningsarbete	5 000
Hotellreceptionister	Hotell, restaurang, storhushåll	10 200
Lackerare och industrimålare	Tillverkningsarbete	5 600
Maskinoperatörer, påfyllning, packning och märkning	Tillverkningsarbete	4 600
Maskinsnickare och maskinoperatörer, träindustri	Tillverkningsarbete	6 600
Vaktmästare	Installation, drift, underhåll	7 200
Lager- och terminalpersonal	Transport	90 800
Truckförare	Transport	11 600

* Enligt RAMS 2019, avrundat till hundratal.

Bland yrkena med höga riskfaktorer - det vill säga de yrken med lägst mobilitetsindex och svag yrkesprognos som också har högst andelar som lämnar yrket för arbetslöshet - återfinns bland annat ett antal operatörsyrken inom industrin, vilket enligt vår analys sticker ut som ett riskområde. Pappersvaruindustrin är ett exempel på bransch som drabbats av flera nedläggningar under de senaste åren.

Budbilsförare och *Taxiförare* sticker ut lite eftersom efterfrågan på dessa yrkesgrupper ser ut att vara ganska stor. Anledningen till att Arbetsförmedlingen

trots det har bedömt att möjligheterna till jobb i dessa yrken kommer vara små- till medelsmå på fem års sikt är istället att utbudet inom yrkena är stort (många kan ta dessa jobb). Samtidigt lämnar många yrkena för arbetslöshet²³ vilket skulle kunna vara en följd av att yrkena fungerar som ingångsyrken med hög omsättning snarare än att personer blir uppsagda i någon stor utsträckning. Anställda i dessa yrken befinner sig därmed i en riskzon för arbetslöshet av andra skäl än en svag efterfrågan.

Gemensamt för flera yrken på listan är att de har varit och bedöms bli relativt påverkade av automatisering och digitalisering.²⁴ Således kommer kvalifikationskraven sannolikt att öka, vilket i sin tur innebär att behoven av kompetensutveckling växer för de sysselsatta inom dessa yrken. Det är därför viktigt att arbetsgivare erbjuder sina anställda utbildningsmöjligheter samt att arbetstagarna tar vara på dessa tillfällen när de uppstår.

Kompetensutveckling ökar dessutom möjligheterna till mobilitet mellan yrken, vilket kan stärka arbetstagarnas ställning på arbetsmarknaden. Arbetstagarna kan antingen söka sig till yrken som är närliggande deras nuvarande yrke eller utbilda sig för att söka sig till yrken som är mindre närliggande. Enligt målyrkesanalysen kan exempel på närliggande yrken för *Taxiförare* och *Budbilsförare* med något bättre framtidsutsikter vara *Buss- och spårvagnsförare*. *Kontorsassistenter och sekreterare* har också en möjlighet att förstärka sina positioner på arbetsmarknaden genom att bli *Utredare och handläggare*. Men för yrkena inom industriell tillverkning som presenteras i tabell tre kommer det finnas ett behov för många anställda att söka sig till mindre närliggande yrken framöver. Detta eftersom i stort sett samtliga deras målyrken kommer ha konkurrens om jobben de kommande fem åren enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos. Det är därför viktigt att försöka motverka en eventuell framtida arbetslöshet för sysselsatta inom dessa yrken genom att de erbjuds och stöttas till att kompetensutveckla eller skola om sig.

5 Slutsatser och rekommendationer

Diskussionen om mobilitet utgår ibland från att all typ av mobilitet är positiv för individen och samhället. I den här rapporten har vi försökt att beskriva yrkesmobilitet på ett sådant sätt att vi nyanserar vilken innebörd en hög eller låg mobilitet har för individen. Istället för att titta på den direkta yrkesrörligheten sett till antal yrkesbyten har vi beskrivit olika yrkesgruppers potential att vid behov byta yrke. Vi har gjort så för att visa på yrkesrörlighet som en möjlighet till omställning som en individ kan utnyttja för att minska risken att bli arbetslös. Vårt yrkesmobilitetsindex visar i vilken utsträckning olika yrkesgrupper har tillgång till den möjligheten. Arbetsförmedlingens yrkesmobilitetsindex kan därför fungera som ett bra komplement till studier som fokuserar på andra definitioner av mobilitet så som viljan att byta jobb eller som tagit fram mått på förekomsten av faktiska

---

²³ Notera också att analysen av flödet från ett yrke till arbetslöshet är baserat på data från 2014 till 2018 och således inte fångar effekten av pandemin.

²⁴ Arbetsförmedlingen (2020)

yrkesbyten. På så sätt kan diskussionen fördjupas om vilken betydelse och vilka konsekvenser anställdas mobilitet får för individer och samhälle.

Vi har valt att lyfta fram de yrkesgrupper där vår analys visar att såväl potentiell yrkesmobilitet är låg, arbetslöshetsrisken är hög samt framtidsutsikterna i yrket är sämre. I dessa yrkesgrupper menar vi att det finns anställda som idag befinner sig i en riskzon. Utifrån vår analys löper de högre risk att drabbas av arbetslöshet än anställda i andra yrken samtidigt som deras möjligheter att med befintlig kompetens byta till ett annat yrke bedöms som relativt små. Dessa yrkesgrupper är i hög grad påverkade och kommer att påverkas av den pågående strukturomvandlingen på arbetsmarknaden. Resultaten från vår analys kan användas när samhällets insatser för vidareutbildning och omställning ska planeras. Det kan handla både om kompetenshöjande insatser för att förebygga arbetslöshet och att dessa yrkesgrupper kan identifieras som extra prioriterade för insatser om de drabbas av uppsägningar. Anställda i yrken med höga riskfaktorer kan behöva informeras om att de bör överväga att utbilda sig mot andra yrken.

Alla anställda i dessa yrken löper troligen inte extra hög risk för arbetslöshet och många skulle klara av en omställning på egen hand. Arbetsförmedlingen ska göra en arbetsmarknadspolitisk bedömning utifrån varje individ och det är den individuella bedömningen som ska ligga till grund för vilka insatser som erbjuds och vilka krav som ställs på den arbetssökande. Samtidigt kan kunskapen om att arbetssökande som tillhör de här grupperna potentiellt kan vara i behov av extra stöd användas vid planering och dimensionering av insatser. Myndigheten bör därför överväga om arbetslösa med bakgrund i dessa yrken som skriver in sig på Arbetsförmedlingen i första hand bör rekommenderas att skola om sig snarare än att försöka återgå till sitt tidigare yrke.

6 Källförteckning

Andersson och Tegsjö (2006) *En rörlig arbetsmarknad – dynamiken bland jobb, individer och företag*. IAM 2006:2, SCB

Arbetsförmedlingen (2020). *Automatiseringen på den svenska arbetsmarknaden*. Arbetsförmedlingen analys 2020:5

Arbetsförmedlingen (2021a). *Yrkesprognoser, en utblick över åren 2022 och 2026*.

Arbetsförmedlingen (2021b). *Kompetensutvecklingen på arbetsmarknaden till år 2030*, Arbetsförmedlingen analys 2021:2

Bachmann, Bechara och Vonnahme (2020) *Occupational Mobility in Europe: Extent, Determinants and Consequences*. *De Economist* (2020) 168:79–108

Carlsson och Eriksson (2017) *Påverkar arbetssökandes ålder och kön chansen att få svar på jobbansökan? – Resultat från ett fältexperiment*. IFAU rapport 2017:8.

Eriksson, Hensvik och Skans (2017) *Den svenska arbetsmarknaden och dess utmaningar*. IFAU rapport 2017:5.

Eriksson, Hane-Weijman och Henning (2018) *Sectoral and geographical mobility of workers after large establishment cutbacks or closure*. *Economy and Space* 2018, Vol. 50(5) 1071–1091

7 Appendix

Yrkesmobilitetsindex, samtliga yrken

Rang	Yrke	Yrkesområde	Kategori
1	Utvecklare inom spel- och digitala media	Data/IT	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
2	Lednings- och organisationsutvecklare	Administration, ekonomi, juridik	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
3	Systemtestare och testledare	Data/IT	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
4	Designer inom spel och digitala medier	Kultur, media, design	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
5	Mjukvaru- och systemutvecklare	Data/IT	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
6	Systemvaruanalytiker och IT-arkitekter	Data/IT	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
7	Musiker, sångare och kompositörer	Kultur, media, design	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
8	Jurister	Administration, ekonomi, juridik	Mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet
9	Undersköterskor på vårdavdelning och mottagning	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
10	Stadsplanerare och planeringsarkitekter	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
11	Systemförvaltare	Data/it	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
12	Grafisk formgivare	Kultur, media och design	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
13	Grundskollärare	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
14	Gymnasielärare	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
15	Socialsekreterare	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
16	Civilingenjörsvyrken inom kemi och kemiteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
17	Förskollärare	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
18	Systemadministratörer	Data/it	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
19	Civilingenjörsvyrken inom elektroteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
20	Vårdbiträden	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
21	Fritidsledare	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
22	Miljö- och hälsoskyddsinspektörer	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
23	Marknadsanalytiker och marknadsförare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
24	Audionomer och logopedier	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
25	Kuratorer	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet

26	Civilingenjörstrycken inom bygg och anläggning	Bygg och anläggning	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
27	Civilingenjörstrycken inom logistik och produktionsplanering	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
28	Lärare i yrkesämnen	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
29	Psykologer	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
30	Finansanalytiker och fondförvaltare	Administration, ekonomi och juridik	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
31	Arkitekter	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
32	Barnskötare	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
33	Supporttekniker, IT	Data/it	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
34	Nätverks- och systemtekniker	Data/it	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
35	Personliga assistenter	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
36	Controller	Administration, ekonomi och juridik	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
37	Drifttekniker, IT	Data/it	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
38	Biståndsbedömare	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
39	Studie- och yrkesvägledare	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
40	Informatörer, kommunikatörer och PR-specialister	Administration, ekonomi och juridik	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
41	Speciallärare och specialpedagoger	Pedagogiskt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
42	Civilingenjörstrycken inom maskinteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
43	Revisorer	Administration, ekonomi och juridik	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
44	Väktare och ordningsvakter	Service- och säkerhetsarbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
45	Utredare och handläggare	Administration, ekonomi och juridik	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
46	Fysioterapeuter	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
47	Behandlingsassistenter och socialpedagoger	Socialt arbete	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
48	Skötare	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
49	Arbetsterapeuter	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
50	Bibliotekarier och arkivarier	Kultur, media och design	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
51	Grundutbildade sjuksköterskor	Hälso- och sjukvård	Stora förutsättningar för yrkesmobilitet
52	Bartendrar	Hotell, restaurang och storhushåll	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
53	Fastighetsmäklare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
54	Journalister	Kultur, media och design	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
55	Skattehandläggare	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet

56	Hovmästare och servitörer	Hotell, restaurang och storhushåll	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
57	Socialförsäkringshandläggare	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
58	Ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning	Bygg och anläggning	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
59	Undersköterskor inom hemtjänst och äldreboende	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
60	Elevassistenter	Pedagogiskt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
61	Geriatricsjuksköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
62	Ingenjörer och tekniker inom industri, logistik och produktionsplanering	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
63	Ordersamordnare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
64	Sjuksköterskor inom akutsjukvård	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
65	Butikssäljare, fackhandel	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
66	Vårdare och boendestödjare	Socialt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
67	Kafé- och konditoribiträden	Hotell, restaurang och storhushåll	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
68	Operationssjuksköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
69	Försäkringssäljare och försäkringsrådgivare	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
70	Barnsjuksköterskor och skolsköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
71	Barnmorskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
72	Skadereglerare och värderare	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
73	Tandläkare	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
74	Tandhygienister	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
75	Ingenjörer och tekniker inom maskinteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
76	Redovisningsekonomer	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
77	Laboratorieingenjörer	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
78	Inköpare och upphandlare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
79	Tolkare och översättare	Kultur, media och design	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
80	Fastighetsförvaltare	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
81	Medicinska sekreterare och vårdadministratörer	Administration, ekonomi och juridik	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
82	Kriminalvårdare	Service- och säkerhetsarbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
83	Specialistläkare	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
84	Kundtjänstpersonal	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
85	Bensinstationspersonal	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet

86	Röntgensjuksköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
87	Frisörer	Service- och säkerhetsarbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
88	Resesäljare och trafikassistenter	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
89	Ingenjörer och tekniker inom kemi och kemiteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
90	Distriktssköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
91	Fotografer	Kultur, media och design	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
92	Inköps- och orderassistenter	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
93	Butikksäljare, dagligvaror	Försäljning, inköp och marknadsföring	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
94	Psykiatrisjuksköterskor	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
95	Brandmän	Service- och säkerhetsarbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
96	Biomedicinska analytiker	Hälso- och sjukvård	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
97	Saneringsarbetare	Service- och säkerhetsarbete	Medelstora förutsättningar för yrkesmobilitet
98	Poliser	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
99	Bagare och konditorer	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
100	Kockar och kallskänkor	Hotell, restaurang och storhushåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
101	Företagssäljare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
102	Ljud, ljus- och bildtekniker	Kultur, media och design	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
103	Präster	Socialt arbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
104	Ställningsbyggare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
105	Murare och plattsättare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
106	Hotellreceptionister	Hotell, restaurang och storhushåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
107	Ekonomiassistenter	Administration, ekonomi och juridik	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
108	Restaurang och köksbiträden	Hotell, restaurang och storhushåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
109	Takmontörer	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
110	Installations- och serviceelektriker	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
111	Processövervakare, kemisk industri	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
112	Marknads- och försäljningsassistenter	Försäljning, inköp och marknadsföring	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
113	Fastighetsskötare	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
114	Renhållnings- och återvinningsarbetare	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
115	Säkerhetsinspektörer	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet

116	Elektronikreparatörer och kommunikationselektriker	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
117	Bilrekonditionerare och fönsterputsare	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
118	Lager- och terminalpersonal	Transport	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
119	Industrielektriker	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
120	Kyl- och värmepumpstekniker	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
121	Apotekstekniker	Försäljning, inköp och marknadsföring	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
122	Distributionselektriker	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
123	Byggnads- och ventilationsplåtslagare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
124	Städare	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
125	Skolassistenter	Administration, ekonomi och juridik	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
126	Kontorsreceptionister	Administration, ekonomi och juridik	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
127	Receptarier	Hälso- och sjukvård	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
128	Ingenjörer och tekniker inom elektroteknik	Tekniskt och naturvetenskapligt arbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
129	Målare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
130	Anläggningsarbetare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
131	Betongarbetare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
132	Maskinsnickare och maskinoperatörer, träindustri	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
133	Brandingenjörer och byggnadsinspektörer	Service- och säkerhetsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
134	Smeder	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
135	Malmförädlingsyrken och brunnsborrhare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
136	Banktjänstemän	Försäljning, inköp och marknadsföring	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
137	Kassapersonal	Försäljning, inköp och marknadsföring	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
138	Svetsare och gasskärare	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
139	Vaktmästare	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
140	Träarbetare och snickare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
141	Trädgårdsanläggare	Naturbruk	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
142	Lackerare och industrimålare	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
143	Pizzabagare	Hotell, restaurang och storhushåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
144	Maskinoperatörer, påfyllning, packning och märkning	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
145	VVS-montörer	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet

146	Anläggningsmaskinförare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
147	Drifttekniker vid värme och vattenverk	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
148	Underhållsmekaniker och maskinreparatörer	Installation, drift och underhåll	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
149	Maskinställare och maskinoperatörer, metallarbete	Tillverkningsarbete	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
150	Truckförare	Transport	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
151	Transportledare och transportsamordnare	Transport	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
152	Golvläggare	Bygg och anläggning	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
153	Tågvårdare och ombordansvariga	Transport	Små förutsättningar för yrkesmobilitet
154	Process och maskinoperatörer vid stål och metallverk	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
155	Maskinoperatörer inom livsmedelsindustri	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
156	Montörer av träprodukter	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
157	Handpaketerare	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
158	Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
159	Montörer av metall-, gummi- och plastprodukter	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
160	Maskinoperatörer, textil-, tvätt- och läderindustri	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
161	Montörer av elektrisk och elektronisk utrustning	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
162	Brevbärare och postterminalarbetare	Transport	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
163	Tryckare och prepressstekniker	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
164	Taxiförare	Transport	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
165	Maskinoperatörer, plast- och gummiindustri	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
166	Speditörer och transportmäklare	Försäljning, inköp och marknadsföring	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
167	Budbilsförare	Transport	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
168	Lokförare	Transport	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
169	Fin-, inrednings- och möbelsnickare	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
170	Finmekaniker	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
171	Odlare av trädgårds- och jordbruksväxter, frukt och bär	Naturbruk	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
172	Maskinoperatörer, pappersvaruindustri	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
173	Buss- och spårvagnsförare	Transport	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
174	Kontorsassistenter och sekreterare	Administration, ekonomi och juridik	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
175	Löne- och personaladministratörer	Administration, ekonomi och juridik	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet

176	Processoperatörer, papper och pappersmassa	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet
177	Operatörer inom sågverk, hyvleri och ytbehandling, trä	Tillverkningsarbete	Mycket små förutsättningar för yrkesmobilitet

Yrken med mycket stora förutsättningar för yrkesmobilitet

Högst yrkesmobilitetsindex får *Utvecklare inom spel- och digitala media* följt av *Lednings- och organisationsutvecklare* samt *Systemtestare och testledare*. Utöver att Data/IT sticker ut med fyra av de åtta yrkena med högst rang finns en spridning mellan ett antal yrkesområden. Gemensamt för yrkena är att de har relativt sett höga värden för samtliga komponenter. Ett yrke som kanske sticker ut lite är *Musiker, sångare och kompositörer*. Det förklaras delvis av att ett av deras målyrken är *Grundskollärare* vilket är ett stort yrke med stark yrkesprognos och låg automatiseringsrisk. Det andra målyrket är *Övriga pedagoger med teoretisk specialistkompetens* där bland annat SFI-lärare ingår som en stor kategori. Troligen har de flesta musiker inte tillgång till hela arbetsmarknaden som grundskollärare utan en stor andel kan antas ha blivit just musiklärare. Om vi skulle ha möjlighet att ta hänsyn till det skulle musikerna troligen inte hamnat fullt så högt. Det här fenomenet kan troligen återfinnas för ett antal yrken och är en konsekvens av att vissa yrken i SSYK-strukturen är relativt heterogena även på firsiffernivå.